

Branko Korže: Prikrivanje stanja je pogost vzrok za oškodovanje upnikov

GOSPODARSTVO 10

Kopaljšča v prestolnici premo donosna

LJUBLJANA 11

Na Zelenici le še turni smučarji in sankarji?

SLOVENIJA 12

Nekje v tujini hranimo za 124,5 milijona evrov zlata

Slovenske zlate rezerve BS je skrivnostna glede tega, kdo hrani zlato iz njenih mednarodnih rezerv – Od leta 2001 dve večji zmanjšani zalogi

LJUBLJANA – Slovenija ima v svojih mednarodnih rezervah približno 3,2 tone zlata, njegova vrednost je bila konec lanskega leta 124,5 milijona evrov. Del izvira iz delitve premoženja nekdanje Narodne banke Jugoslavije. Zlato je deponirano v tujini, kar omogoča trgovanje na tujih trgih in razpolaganje z njim tudi v izrednih razmerah.

MILKA BIZOVIČAR

To je vse, kar nam je uspelo izvedeti od Banke Slovenije, ko smo vprašali o slovenskih zlatih rezervah. Pojasnili so le še, da je to metarjno zlato v obliki zlatih palic standardne oblike, tako imenovanih *good delivery*.

»Po tem standardu – določa ga LMBA, London Bullion Market

Association – imajo palice teže od 350 do 430 unč, kar je od 10,9 do 13,4 kilograma, in minimalno 99,5-odstotno čistost, natančno pa so določene tudi višina, širina in dolžina, je povzela zahtevane lastnosti palice *good delivery* Irena Moro iz podjetja Moro & Kunst, kjer se ukvarjajo s prodajo fizičnega naložbenega zlata. To je naložbeno zlato, ki ga izdelujejo določene kovnice, prodaja pa se po borzni ceni. Poleg centralnih bank so kupci tudi druge kovnice, ki iz njih izdelujejo manjše naložbene palice in kovance, ki jih kupujejo vlagatelji.

Iz odgovorov Banke Slovenije nismo mogli izvedeti, v katerih trezorjih je shranjenih glede na prejšnji omenjena merila verjetno približno 270 zlatih palic, ki skupaj zasedejo približno toliko prostora kot paleta za transport in so bile konec lanskega leta vredne 124,5 milijona evrov. Irena Moro

je povedala, da je v zadnjem času švicarskim bankam prevzela primat za hranjenje zlatih rezerv številnih držav Bank of England, kjer ima svoj trezor tudi kraljeva družina, kje bi lahko bile slovenske palice, pa ni hotela ugotoviti.

Leta 2001 s podedovanih 7,5 tone zlata

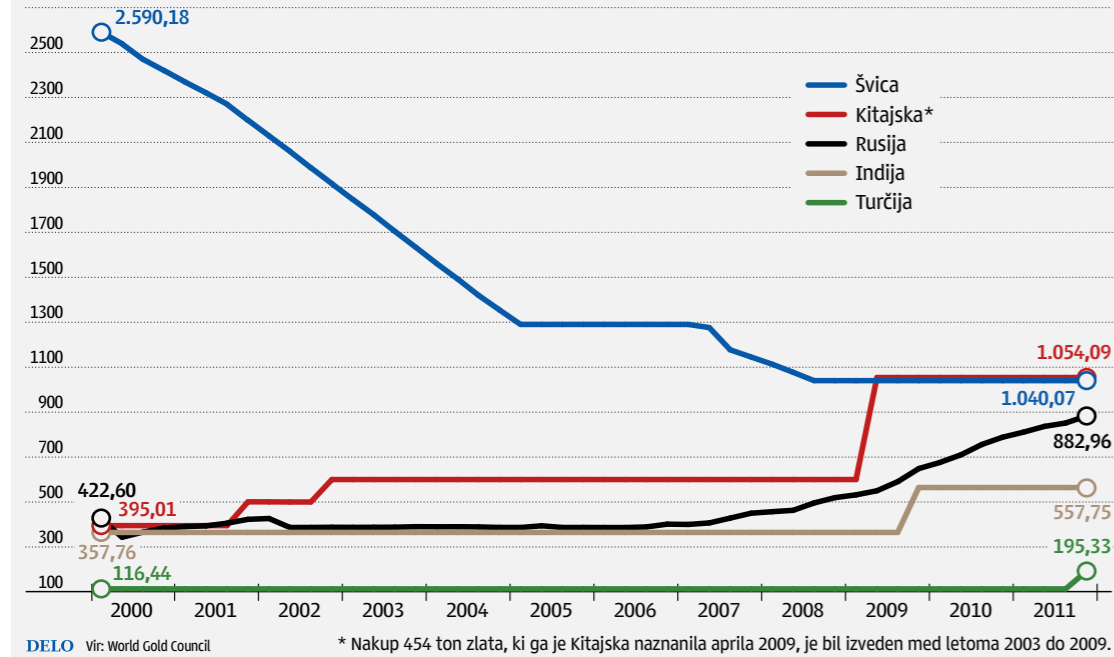
Leta 2004, ko je začel veljati okvirni sporazum o nasledstvu nekdanjih republik SFRJ – Sloveniji je pripadlo 16 odstotkov vseh razpoložljivih finančnih sredstev – so se naslednice dogovorile, da bodo centralne banke naslednice bankama Credit Suisse in Banque de France, kjer je imela država za okoli 107 milijonov dolarjev monetarnega zlata, sporočile, kam naj se to locira. Še nekaj zlata je bilo po podatkih takrat tudi v ZDA in Veliki Britaniji.

Po podatkih Svetovnega zlatega sveta (World Gold Council, WGC)

Slovenija ima za hude čase shranjeno zlato v obliki zlatih palic, težkih od 350 do 430 unč, kar je od 10,9 do 13,4 kilograma. FOTO LJUBO VUKELIČ

Zlate rezerve v izbranih državah

Avstrijsko zlato ostaja skrivnost

Devizne rezerve Avstrija ima 280 ton zlata, pri tem pa ni znano, kje in v kakšni obliki – Tudi poslanska vprašanja brez odgovorov

DUNAJ – Avstrija ima v svojih deviznih rezervah 280 ton zlata, ki je po trenutnih cenah vredno približno enajst milijard evrov. Vendar pri tem ni znano, koliko tega premoženja je v domovini, koliko ga je v fizični obliki in koliko le v »papirnatik«.

URBAN ČERVEK, dopisnik

Kot ugotavljajo avstrijski mediji, je zlato državna skrivnost številka ena. Medtem ko šefi nacionalnih bank na veliko govorijo o inflaciji, deflaciji in obrestnih merah, o zlato ne razpravljajo nihče. Tudi na konkretna vprašanja o njem bankirji na Dunaju ne odgovarjajo radi.

V Avstriji so tako mediji ugotovili, da država svojih deviznih rezerv

v zlato ne hrani v celoti na domačih tleh, ampak tudi v trezorjih v tujini. Kje, v avstrijski nacionalni banki ne povedo. Tudi ne, kolikšen delež zlata je doma in koliko ga zanje hranijo drugi. Ve se sicer, da poleg Švice največje zaloge zlata na svetu hranijo v sefih ameriške centralne banke (Federal reserve) in v britanskih kraljevih zakladnicah.

Zaradi negotovosti v času finančne krize nekateri v Avstriji menijo, da bi morali vse zlato hraniti na domačih tleh. In se sklicujejo na velikega francoskega državnika Charlesa de Gaulla, ki je v šestdesetih letih ukazal vse francosko zlato pripeljati iz ZDA v Francijo, češ da njihovo zlato ne sme biti na dosegu tujcev. Podobno meni tudi avstrijski ekonomist Gregor Hochreiter, ki ga navaja časopis *Die Presse*: »Devizne rezerve so premoženje ljudstva. In premoženje ljudstva

bi moralo biti v večini shranjeno znotraj meja lastne države. Smo namreč del denarne unije, ki ni prav stabilna. Zato bi morali biti previdni.«

Dejstvo, da nacionalne banke zahodnih držav po letu 2009 po uradnih podatkih niso prodale niti unče zlata ter da Rusija, Indija in Kitajska kupujejo zlato, kolikor ga le lahko dobijo, po mnenju poznavalcev kaže na to, da zlato v svetovnem finančnem sistemu znova pridobiva pomen oziroma ponovno postaja denarna valuta. Je namreč še zadnja oblika premoženja držav, ki ga ni mogoče razvreteniti s preprostim povečevanjem količine valute, kot to počno v tiskarnah denarja.

Kako vemo, da »naše« zlato sploh obstaja v sefih v tujini, se sprašujemo v Avstriji. V nacionalni banki odgovarjajo, da njihovi uslužbenci

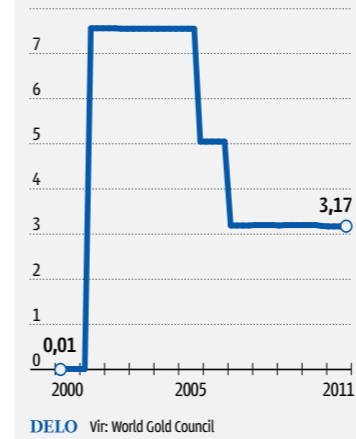
– pridobili smo časovno vrsto od leta 2000 – je imela Slovenija na prehodu v drugo tisočletje vsega deset kilogramov zlata. V drugi četrtini leta 2001 pa so se naše zlate zaloge zaradi že omenjenega sporazuma o delitvi povečale na 7560 kilogramov. Kot so izračunali v WGC, je bila skupna vrednost teh ploščic konec junija tistega leta 65,79 milijona dolarjev. Te dni je tolikšna količina naložbenega zlata na borzi vredna 304.842.000 evrov.

Do decembra 2005 se količina naših zlatih rezerv ni bistveno spreminjala, njihova vrednost pa je konec tretjega četrtletja dosegla že skoraj 115 milijonov dolarjev. Takrat je bilo prodanih 2,5 tone zlata, preostanek pa je bil vreden še 83,36 milijona dolarjev. Kot še navaja WGC, razlog za prodajo ni znan. V zadnji četrtini leta 2006 je bilo naših zlatih zalog spet za več kot sto milijonov dolarjev (102,7), ki bi bili danes vredni nekaj manj

kot 20,359 milijona evrov, a smo že v naslednjem obdobju spet pristali pri 67,86 milijona dolarjev.

Ob vstopu v evrsko območje je bilo namreč januarja 1,9 tone zlata

Zlate rezerve v Sloveniji

prenesene na Evropsko centralno banko (ECB) kot 15 odstotkov prispevka v skupne rezerve ECB.

Sloveniji je ostalo še približno 3,2 tone zlata, s katerimi po podatkih WGC trguje, vendar v manjših vrednostih – po volitvah se je sicer slišalo, da bi ga lahko prodali in s tem denarjem reševali gospodarstvo. Konec leta 2011 smo imeli tako 3,17 tone zlatih rezerv, njihova vrednost na zadnji dan leta pa je bila 156,16 milijona dolarjev ali, kot rečeno, 124,5 milijona evrov.

Po količini zlatih zalog se Slovenija s 3,2 tone uvršča na 81. mesto, predstavljajo pa nekaj manj kot petino državnih sredstev v mednarodnih rezervah (glede na februarске cene zlata), je v aprilskem poročilu objavil WGC. Največ zlatih rezerv imajo ZDA, kar 8134 ton ali 77 odstotkov njihovih rezerv, Nemčija na drugem mestu ima nekaj manj kot 3,4 tone pri podobnem deležu zlata

v njihovih rezervah. Več kot tisoč ton ima šest držav, poleg omenjenih še Italija, Francija, Kitajska in Švica.

Najaktivnejše Kitajska, Turčija, Rusija in Indija

Glede na podatke WGC zahodne države ne prodajajo zlata, razen v skladu z določili washingtonskega sporazuma (*Central Bank Gold Agreement*) med ZDA in EU in še nekaterimi evropskimi državami.

Med kupci so najaktivnejše Kitajska, ki je v letih od 2000 do 2011 zaloge zlata povečala za 650 ton, Rusija jih je povečala za 460 ton (zdaj jih ima 883), Indija za 200 ton (558), Saudska Arabija za 180 ton (323), Mehika za sto (106), Turčija je samo v zadnji četrtini lanskega leta svoje zaloge povečala za 90 ton (195), Singapur je vseh 127 ton kupil leta 2005, ZDA v opazovanem obdobju ohranjajo nekaj več kot 8133 ton.

Upajo na odpustek

Maksima Invest še mesec dni za pogajanja

LJUBLJANA – Po razrešitvi Staneta Valanta z vrha holdinga NFD so si nadzorniki Maksime Investa vzeli še mesec dni časa za pogajanja z bankami upnikami o prostovoljni poravnavi; od pogajanj bo odvisno, kdo bo odšel bedel nad holdingom NFD in nad kranjsko Savo.

VANJA TEKAVEC

Maksima Invest, ki je v začetku marca razglasila insolventnost, je ena od pomembnih lastnic holdinga NFD: skupaj s celjskim Finetolom ga obvladuje skoraj 50 odstotkov, vendar to ni edina skupna točka obeh družb. Obe imata tudi visoke dolgove; te sta si nabrali pri konsolidaciji lastništva v holdingu NFD ter lastništvu koprškega Israbrenca, ki je kasneje propadlo.

Čeprav je Maksima Invest (ta ima več kot 25.000 malih delničarjev) že nekaj časa insolventna,

njeni nadzorniki še vedno upajo na pozitiven razplet. Na svoji zadnji seji so zato naložili upravniki pri bankah upnicah še enkrat preveriti možnosti za prostovoljno poravnavo.

Za ta korak so se, kot so v ponedeljek zapisali na spletnih straneh borze, odločili zaradi »nastopa nekaterih novih dejstev«. Teh v sporočilu niso razkrili, neuradno pa je slišati, da so nova dejstva posledica zamenjave na vrhu holdinga NFD. Kot je znano, so nadzorniki holdinga prejšnji teden odpoklicali dolgotrajnega predsednika uprave Staneta Valanta. Odhod so že nekaj časa zahtevale banke upnice, pri katerih so se družbe iz kroga NFD v preteklih letih zadolževale.

Predvidoma v prihodnjih dneh bo znana tudi usoda celjskega Finetola. Po pisanju časnika *Dnevnik*, ki ga v Finetolu niso zanikali, bo direktor Finetola Janko Kastelic v prihodnjih dneh na sodišče vložil predlog za začetek stečaja družbe.

Terme s tremi milijoni evrov dobička

ČATEŽ OB SAVI – Družba Terme Čatež je lani ustvarila 2,95 milijona evrov čistega dobička, kar je odstotek več kot leta 2010, ko je bilo dobička 2,92 milijona evrov. Prihodki od prodaje so se zmanjšali za 0,8 odstotka, na 32,52 milijona evrov, je razvidno iz revidiranega letnega poročila družbe, objavljene na spletnih straneh ljubljanske borze.

Skupina Terme Čatež je lani ustvarila 40,5 milijona evrov prihodkov od prodaje, kar je 1,5 odstotka manj kot leta 2010. Čisti dobiček je povečal za 31,6 odstotka, na 2,5 milijona evrov.

Lani so kljub zaostrenim gospodarskim razmeram po Petanovih besedah dosegli zavidljiv poslovni rezultat, hkrati pa so izpeljali tudi številne investicijske projekte, je pojasnil Petan, ki poslovanje družbe in skupine ocenjuje kot zelo uspešno.

STA

Čedalje več elektrike prek slovenske energetske borze

South Pool Letos skoraj trikrat več prometa kot lani, 750.000 evrov na dan – Slovenija je za elektriko izrazito tranzitna država

LJUBLJANA – Na slovenski energetski borzi South Pool se prodaja in nakup elektrike hitro povečujeta, saj so lani prek nje prodali 1,5 teravatne ure oziroma 12,4 odstotka slovenske porabe. Letos po mesecih že presegajo 30 odstotkov slovenske porabe. Na dan je prometa že za 750.000 evrov.

BORUT TAVČAR

Na dan na borzi South Pool (BSP) prodajo za približno 12.000 megavatnih ur (MWh) elektrike s povprečno ceno 60 evrov. Borza ima 33 članov (iz članarine dobijo polovico prihodkov, drugo polovico iz trgovinskih provizij), 25 jih je letos dejavnih vsak dan. Manj kot polovica je slovenskih, prihajajo pa iz 13 dr-

V Sloveniji se srečujejo italijanski, nemški in avstrijski trgovci. FOTO TOMI LOMBAR

žav. Slovenija je za elektriko izrazito tranzitna država, tu se lahko srečajo italijanski ter nemški in avstrijski trgovci, ki predstavljajo dva zelo likvidna trga. »Ta elektrika v veliki večini ni proizvedena v Sloveniji niti ni porabljena v Sloveniji,« pravi direktor BSP Gorazd Ažman.

Velik vpliv obnovljivih virov

V Nemčiji stane MWh elektrike na trgu za dan vnaprej med 40 in 50 evri, pri nas je deset evrov dražja, v Italiji pa še deset ali 15 evrov dražja kot pri nas. Že od septembra lani na cene elektrike v tem delu Evrope vplivata pomanjkanje vode in slabše delovanje hidroelektrarn. Zato so se februarja cene elektrike v Sloveniji približale italijanskim, le zaradi spojenega trga z Italijo pa niso zrasle toliko kot v Švici. »Zanimivo bo poleti, tudi velike količine snega bodo očitno

prej izpuhtele kot napolnile rečna korita,« se boji Ažman.

Obnovljivi viri na splošno že zelo vplivajo na cene in tudi prihodnje naložbe. »Nemci in Danci imajo že toliko vetrnic, da se je

1,5 teravatne ure elektrike so lani prodali prek South Poola

cena elektrike za vrh dnevne porabe zelo znižala. Tako so postale naložbe v plinske elektrarne in črpalne hidroelektrarne veliko bolj tvegane. Za sistem pomembne elektrarne so postale ekonomsko neupravičene. Bomo videli, do kdaj bodo toliko subvencionirane,« se sprašuje Ažman. V prihodnjih letih bo namreč jasno, ali je

gospodarstvo z obnovljivimi viri energije konkurenčno.

Prednosti slovenske borze

Ažman sicer meni, da je v regiji veliko prostora za naložbe tudi slovenskih elektroenergetskih družb, zlasti zdaj, ko se je Gen energiji in Holdingu Slovenske elektrarne v elektroenergetiki pridružil še Petrol. Ampak najprej je po njegovem treba sprejeti strategijo in se je trdno držati. Nemci so se, recimo, odločili za nizke cene elektrike za porabni-

ke, Čehi pa za njen izvoz v Nemčijo. Pri nas je poudarek na proizvajalcih in morda to ni tako slabo.

Prednosti slovenske borze je več. Ima dovolj veliko kritično maso članov, da je trgovanje varno, tudi kritja je več. Poravnave računov so dan po dobavi elektrike, velik plus je jamstvo prodaje. Več je tudi tujih članov, ki imajo zelo striktno delke za obvladovanje tveganj. Bilateralno bi tudi naši trgovci težko sklenili posle s temi tujimi člani, prek borze pa je to precej lažje.

LASTNIKI ENERGETSKE BORZE

Lastnika borze South Pool sta Borzen in Eles, vsak do polovice. Zaposlenih ima pet ljudi, sodeluje pa še v povprečju z dodatnimi sedmimi. Za zdaj ima Slovenija spojen trg z Italijo, leta 2014 ga bo imela predvidoma še z Avstrijo, s čimer se bo približala trgovom od Češke in Poljske do Nemčije.